

Aktias ekonomiska prognos 6/2022:

**Perioden med stark
tillväxt är över**

Aktia

Lasse Corin — Pääekonomisti, Aktia Pankki Oyj

Den ekonomiska tillväxten i Finland avtar till 1,6 procent innevarande år. Vi räknar med en tillväxt på 0,9 procent nästa år. Efter att coronapandemin och dess effekter på ekonomin efter hand har hamnat i skymundan, störtade Rysslands anfall mot Ukraina in världsekonomin i en ny period av osäkerhet. Coronapandemin var en djup och kortvarig chock för ekonomin, medan den nya chocken kommer att vara mindre djup men desto mer utdragen. Ryssland är Finlands sjunde största exportmarknad, men det är den avtagande ekonomiska tillväxten i Europa och världen som medför större risker för Finland. Stigande råvarupriser, med energi i spetsen, är exceptionellt påfrestande för EU-ekonomierna som redan lider av snabb inflation. Mitt i den nya osäkerheten balanseras det i övrigt negativa ekonomiska klimatet av att konsumtionen återhämtar sig efter coronapandemin och av att euron försvagas.

Tillväxtutsikterna i Europa den största utmaningen för exporten

Finlands export och industri klarade sig med lindriga skador under coronapandemin, eftersom vi producerar olika slags investerings- och industrivaror för utländska företags behov.”

Dykningen i ekonomin på grund av coronapandemin var så kort att produktionen av dessa varor nästan inte hann reagera. Nu är situationen annorlunda. Vi förväntar oss att den ekonomiska osäkerhet som kriget orsakat kommer att bli klart mer långvarig, vilket försämrar utländska företags investeringsvillighet och därigenom också de finländska företagens tillväxtutsikter.

År 2021 stod Ryssland för 4,5 procent av Finlands export. Som en följd av sanktionerna och vägran att bedriva handel med Ryssland kommer exporten till Ryssland mycket snabbt att bli så gott som obefintlig. De ekonomiska effekterna av detta blir omedelbara, i synnerhet hos företag som bedriver handel med Ryssland. Samtidigt dämpas den ekonomiska tillväxten inom EU av

”

Problem med tillgången på produktionsnyttigheter för företag, som virke och stål, samt stigande import-priser höjer också konsument-priserna avsevärt.

osäkerheten och den höga inflationen – och EU är Finlands viktigaste exportområde.

Det finns också en liten ljusglimt på den finländska exporthorisonten. Den svagare euron förbättrar de finländska exportföretagens konkurrenskraft och dämpar stöterna mot deras ekonomi något, men detta löser emellertid inte alla problem. Tjänsteexporten kan gynnas mer än vanligt av den svagare euron. I motsats till varuexporten är tjänster inte beroende av utländska råvaror. När euron försvagas blir de varor och råvaror som finländska företag köper i dollar dyra och minskar på så sätt den exportfördel som euron skapat.

Importen följer den allmänna ekonomiska utvecklingen rätt noga. När det gäller import anser vi att den största risken är förknippad med tillgången på importvaror snarare än högre importpriser. Importen från Ryssland till Finland är större än exporten till Ryssland. Jämfört med många andra europeiska länder är Finland inte lika beroende av rysk gas. Detta minskar betydligt det ryska energivapnets effekt mot Finland. Problem med tillgången på produktionsnyttigheter för företag, som virke och stål, samt stigande importpriser höjer också konsumentpriserna avsevärt.

Tjänster piggar upp oklara konsumtionsutsikter

Tillväxten i privat konsumtion dämpas i år av flera olika faktorer, men det finns också en tydlig ljusglimt.

Krigsutbrottet återspeglades starkt på konsumenternas förtroende. Detta försämrar konsumenternas villighet att göra större anskaffningar, som hemrenoveringar eller möbelanskaffningar. Under pandemitiden sysslade många med hemrenoveringar, och därför var förväntningarna pessimistiska i fråga om större anskaffningar.

Inflationen är en annan konsumtionsdämpande faktor. I april steg

konsumentpriserna i Finland med 5,7 % från året innan. Priserna höjdes av att olika råvaror, som olja och bygg-material, blivit dyrare. För när-varande stiger lönerna långsam-mare än priserna. Detta leder till att konsumenternas köpkraft, dvs. konsumtionsmöjligheter minskar.

Effekten som balanserar osäkerheten och inflationsriskerna kommer från tjänstekonsumtion. Coronarestriktionerna har avvecklats

”

och konsumenterna kan äntligen äta ute och anlita andra tjänster.

Tillväxten i tjänstekonsumtion balanserar de i övrigt rätt svaga konsumtionsutsikterna. Det är emellertid viktigt att komma ihåg att coronaviruset ännu inte har satts ur spel slutgiltigt, och återhämtningen i efterfrågan på tjänster kräver att virusläget hålls under kontroll.

I april steg konsumentpriserna i Finland med 5,7 % från året innan.

Byggande och produktionsinvesteringar utmaning inom investeringar

Investeringsstillväxten i Finland har i år och i fjol stöttats av byggnadsinvesteringar. De står för cirka 60 procent av alla våra investeringar, och deras utsikter har försämrats tydligt.

År 2022 kommer fortfarande att vara livligt när det gäller bostadsbyggande. 2023 kommer dock att bli ett klart svårare år, eftersom antalet beviljade bygglov har börjat minska och detta kommer att leda till en tydlig nedgång i byggnadsinvesteringarna. Vid sidan av detta kommer de betydligt högre priserna och tillgångs problemen att medföra extra utmaningar för byggverksamheten.

När det gäller produktions- och FoU-investeringar finns det ett stort behov av nya initiativ i Finland. Dessa investeringar beror såväl på vår konkurrenskraft som på efterfrågan i exportländerna och på Finlands attraktivitet som investeringsobjekt. På senare tid har Finlands eventuella Nato-medlemskap och en större landrisk väckt mycket diskussion. Ett Nato-medlemskap minskar säkert placerarnas oro över riskerna som riktas mot Finland, men det ändrar inte investeringsutsikterna i någon större utsträckning. Med medlemskapet kan vi försäkra oss om att vi inte går miste om investeringar, men någon betydande "Nato-ökning" är inte att vänta när det gäller investeringar.

Svårt att se en fortsatt nedgång i arbetslöshetsgraden

Finlands arbetslöshetsgrad har sjunkit jämnt efter toppen under coronapandemin.

I april 2022 var arbetslöshetsgraden 6,9 %. Även sysselsättningsgraden har stärkts och till och med slagit rekord. Nuläget är inte nödvändigtvis riktigt så positivt. De utförda arbetstimarna överstiger ännu inte nivån som rådde före coronapandemin, även om sysselsättningsgraden för länge sedan har passerat nivån för motsvarande period. Detta tyder på att deltidssysselsättningen ökat. Efter krigsutbrottet har tillväxtutsikterna försämrats tydligt,

vilket gör att arbetslöshetsgraden åter börjar stiga. Inom industrin har arbetslöshetsrisken ökat. Däremot har antalet sysselsatta i servicebranscherna, i synnerhet hotell- och restaurangbranschen, inte helt återhämtat sig från bottenifrorna under pandemin. Återhämtningen i servicebranscherna balanserar den globala ekonomins effekter på arbetsmarknaden. Servicebranscherna, som lidit av corona-

%­ändring från året innan				Prognos		
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
BNP	1,2	-2,3	3,5	1,6	0,9	1,3
Export	6,7	-7,5	4,7	5,1	1,0	2,3
Import	2,4	-6,6	5,3	5,4	1,4	1,8
Konsumtion	1,1	-2,7	3,2	2,4	1,5	1,1
Privat	0,7	-4,1	3,1	2,6	1,5	1,1
Offentlig	2,0	0,4	3,2	2,2	1,5	1,1
Investeringar	-1,5	-0,3	1,2	2,8	-0,3	1,2
Byggnader	-1,5	0,0	1,6	3,0	-1,1	0,8
Maskiner och transportmedel	-4,4	0,3	1,0	3,8	0,7	2,6
Immateriella (FoU)	2,1	-2,1	0,2	1,2	0,9	0,7
Nyckeltal, %						
Utrikeshandel med varor och tjänster, över-/underskott av BNP	0,4	0,0	-0,2	-0,3	-0,5	-0,3
Arbetslöshet	6,8	7,7	7,7	7,4	7,6	7,8
Inflation	1,0	0,3	2,2	5,1	1,9	0,9

”

pandemin, kan emellertid inte täcka alla kommande förluster av arbetstillfällen – de försämrade utsikterna inom export och byggande har en större negativ inverkan på sysselsättningen. Industrin sysselsätter över 300 000 personer i Finland och byggande över 170 000. Hotell- och restaurangbranschen, där återhämtningen fortfarande pågår, sysselsätter bara drygt 90 000 människor.

Efter krigsutbrottet har tillväxt-utsikterna försämrats tydligt, vilket gör att arbetslöshetsgraden åter börjar stiga.

Stigande konsumentpriser är en följd av händelserna på världsmarknaden

I Finland är den tilltagande inflationen framför allt en följd av stigande priser på importvaror snarare än av en exceptionellt stor inhemsk efterfrågan, som är fallet i USA.

I april steg konsumentpriserna med 5,7 % jämfört med året innan. Vi räknar med att konsumentprisuppgången, dvs. inflationen, kommer att bli 5,1 procent år 2022 och avmattas till 1,9 procent år 2023. Då kommer det häftigaste prisrallyt på råvaror att vara över och en tydlig avmattnings av den ekonomiska tillväxten att minska efterfrågan.

Finländarnas inkomster ökade inte lika mycket till följd av

pandemin som till exempel i USA, eftersom stödet till hushållen var mycket mer återhållsamt hos oss. Vi fick inga gratis pengar av staten i form av stödcheckar. Tvärtom – hos oss nådde den sammanräknade lönesumman för arbetstagare den utvecklingstrend som rådde före coronapandemin så sent som i år. På samma sätt minskade finländarnas disponibla inkomster ännu i fjol. Finländska konsumenters konsumtionsmöjligheter försämrades

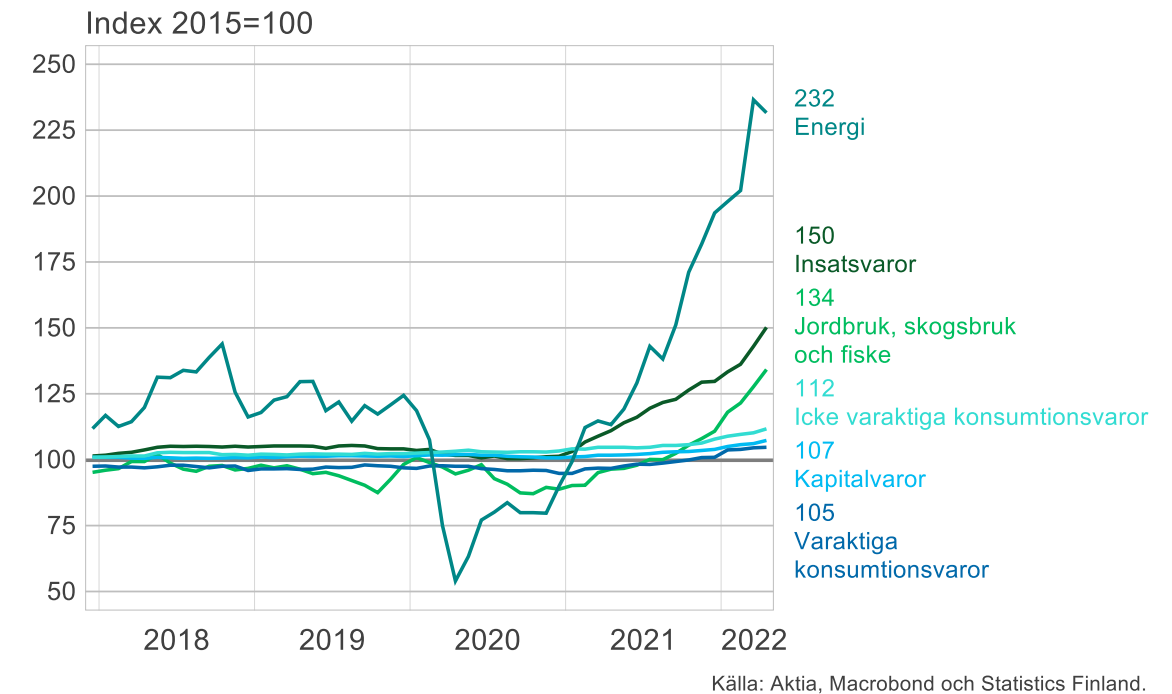
alltså under coronaåren, och följaktligen är en ökning i inhemsk efterfrågan inte orsaken till prisuppgången.

Finland är ett litet land. Vi är tvungna att ta emot prisutvecklingen på den globala marknaden med öppna armar. Finlands höga inflationssiffror handlar om just detta. Vi står för cirka 0,2 procent av den globala bruttonationalprodukten. Följaktligen kan vi inte påverka nästan några som helst globala priser

med hjälp av nationella åtgärder.

De högre priserna kommer alltså till Finland som en importvara. Importprisstatistiken vittnar om denna utveckling. Energin har blivit exceptionellt dyr, liksom även många insatsvaror och kapitalvaror, vilket påverkar bland annat bygg- och renoveringspriserna. Även många konsumtionsvaror som kommer från utlandet har blivit dyrare. Kaffe är ett bra exempel på detta.

Importprisindex i Finland

Lasse Corin

CHEFSEKONOM, AKTIA BANK OYJ

Lasse Corin har fungerat som Aktias chefsekonom sedan våren 2020 och i sin roll kommer han att följa och analysera utvecklingen av makroekonomin och placeringsmarknaden. Lasse Corin har lång erfarenhet av expertpositioner inom banksektorn och hans mål är att fokusera särskilt på den inhemska ekonomin och diskutera hur förändringar i världsekonomin påverkar Finland och finska hushåll.

lasse.corin@aktia.fi

Twitter [@lassecorin](https://twitter.com/lassecorin)

Tänk
framåt
Aktia